

Scriptieprijs 2020

De jury bestaande uit:

- *Steven Vanhooren (Taalunie, Den Haag),*
- *Boukje Bruins (Hogeschool KPZ, Zwolle) en*
- *Margreet Vriesema (de Nieuwste Pabo, Sittard)*

heeft alle onderzoeken bestudeerd en is tot een ranking gekomen.

1 De winnaar is *Anne Kops* (Leesstrategie 'vragen stellen' bij begrijpend lezen)

Anne Kops heeft een zeer gericht onderzoek gedaan naar een klein onderdeel van begrijpend lezen, de strategie 'vragen stellen'. Met een indrukwekkende lijst bronnen geeft ze een redelijk volledig beeld van begrijpend lezen. De scriptie biedt een heldere probleemanalyse: de resultaten bij begrijpend lezen in groep 6 vallen tegen en de leerlingen vinden het vak niet leuk en ze ervaren het als moeilijk. Daarnaast blijkt dat de leraar niet goed weet hoe het begrijpend leesonderwijs vorm te geven.

Methodologisch zit het onderzoek sterk in elkaar. De instrumenten zijn zorgvuldig gekozen en de resultaten zijn overzichtelijk weergegeven. Anne is sterk in het beknopt en krachtig weergeven van de informatie.

Het onderzoek richt zich op een leesstrategie. Het is de vraag of dit de beste manier is om begrijpend lezen te bevorderen. Anne geeft aan dat de moeilijkheidsgraad van de teksten niet is meegenomen, maar dat dit wellicht wel had moeten. Dit is wellicht een punt: het gaat niet enkel om strategieën bij begrijpend lezen, het gaat om het eigen maken van de inhoud van de tekst. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de inhoud overkomt bij de leerlingen? Dat gaat verder dan vragen stellen bij een tekst. Het zou mooi zijn om bij een eventueel vervolgonderzoek het werk van Thoni Houtveen (*De vele kanten van leesbegrip*) te gebruiken. Houtveen geeft een genuanceerd beeld van het gebruik van leesstrategieën.

De interventie: het GRRIM-model gebruiken om de leesstrategie 'vragen stellen' aan te leren lijkt geholpen te hebben. Om zeker te weten dat dit echt effect heeft, zou het onderzoek op grotere schaal uitgevoerd moeten worden.

Ondanks deze kritische noten een sterk onderzoek. De focus is goed, instrumenten zijn sterk en resultaten zijn zorgvuldig weergegeven.

2 De tweede plaats is voor *Lotte Nijmeijer* (Leesmotivatie bij vrij lezen voor groep 7)

Lotte Nijmeijer gaat in haar onderzoek in op een wijdverbreid probleem: de leesmotivatie in hogere groepen. We zien op bijna alle scholen dat de leesmotivatie minder wordt na groep 5 en zo ook op de school waar Lotte onderzoek heeft gedaan. De leesmotivatie van de leerlingen uit groep 7 is laag en de school ziet een verband met de lagere scores op woordenschat en leesbegrip.

In het theoretisch kader worden verschillende belangrijke bronnen aangehaald. Er is veel onderzoek gedaan naar leesmotivatie en het effect van verschillende aanpakken. Deze pak je mooi bij elkaar in het pizzamodel van Walta. De pizzabakker (leraar) lijkt de grootste rol te hebben in dit onderzoek en er lijkt een focus te liggen op het maken van de bodem. Dit is logisch, maar had meer gespecificeerd mogen worden.

Lotte heeft een zeer praktisch ontwerp gemaakt vol met verwerkingsactiviteiten. Dit ontwerp kan zo ingezet worden in de klas. Jammer genoeg ging dit niet door vanwege COVID-19, maar de leraren hebben wel aangegeven dat het geschikt lijkt voor de praktijk. Verder is het sterk dat de geplande leesmomenten passen in de planning.

De methodologie zou hier en daar wat sterker kunnen en het was mooi geweest om iets kritischer te zijn op de verwerkingsactiviteiten bij de boeken. Hoe zorgen deze voor motivatie? Anne noemt de rol van leesgesprekken, maar deze mocht nog sterker aangezet worden. Het met elkaar genieten van boeken en het praten over het gelezen werk zou centraal moeten staan. Om dit alles te begeleiden is de 'pizzabakker' inderdaad essentieel. En welke vaardigheden moet deze pizzabakker dan hebben? Wat vraagt het van de leraar, behalve een gesprek voeren over de boeken? Allemaal interessante vragen die nog wat verder uitgewerkt hadden kunnen worden.

Met deze aantekeningen een mooi, praktisch onderzoek voor de praktijk. Het geeft goede handvatten om het vrij lezen vorm te geven en daarom een terechte genomineerde voor de LOPON2-scriptieprijs.

3 De derde plaats is voor *Astrid de Weirdt* (Ondersteuning van anderstalige nieuwkomers bij het verwerven van de Nederlandse taal)

In het onderzoek van Astrid de Weirdt staat een complexe vraag centraal: hoe kunnen anderstalige nieuwkomers zelfstandig aan de slag bij het verwerven van de Nederlandse taal?

Het theoretisch gedeelte is wat mager. Hier en daar zouden wat meer bronnen aangehaald mogen worden om de keuzes te onderbouwen. Het product daarentegen ziet er goed uit. Astrid heeft een mooie, volledige website gemaakt met een schat aan leermiddelen. Het is praktisch om op die manier alles bij elkaar te hebben, de leraar kan hier zo mee aan de slag. De onderbouwing van de leermiddelen lijkt hier en daar wat mager. Later wordt aangegeven dat het wellicht handiger was geweest om eerst de criteria op te stellen en daarna pas de leermiddelen te ontwerpen. Dat is zeker een goed punt.

Al met al een terechte genomineerde voor de LOPON2-scriptieprijs. Hopelijk wordt de website nog steeds verder aangevuld met bijvoorbeeld leermiddelen op verschillend niveau en middelen om de ontvangst van anderstalige nieuwkomers vorm te geven

Anne, Lotte en Astrid, van harte gefeliciteerd!